

Віктор Проскуряков¹, Сергій Іванов-Костецький², Ігор Копиляк³

Національний університет «Львівська політехніка»,

¹ доктор архітектури, професор завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища

e-mail: Viktor.I.Proskuriakov@lpnu.ua

orcid: 0000-0003-1022-8984

² кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну архітектурного середовища

e-mail: Serhii.O.Ivanov-Kostetskyi@lpnu.ua

orcid: 0000-0001-8239-942X

³ старший викладач кафедри дизайну архітектурного середовища

e-mail: Ihor.M.Kopyliak@lpnu.ua

orcid: 0000-0003-4318-3145

КОНКУРСНИЙ ДИЗАЙН ЗА ЗАВДАННЯМИ РЕАЛЬНИХ ЗАМОВНИКІВ В АРХІТЕКТУРНІЙ ШКОЛІ ЯК НОВИЙ ВЕКТОР ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНЬОГО

© Проскуряков В., Іванов-Костецький С., Копиляк І., 2021

<https://doi.org/10.23939/sa2021.02.069>

У статті висвітлено місце конкурсного дизайну за завданнями реальних замовників в навчальному процесі студентів Львівської архітектурної школи на кафедрі дизайну архітектурного середовища і, зокрема, аналіз ідей студентських творчих колективів на краєві ескізу пропозицію нового архітектурного вирішення та розширення функцій торгового центру “Панорама” в м. Одеса. Ці проекти цінні тим, що вирішувалися не лише за одним аспектом – пропозицією тільки типологічних, просторових, функціональних або архітектурно-естетичних ідей, а врахуванням усіх їх загалом – синкретично.

Ключові слова: навчальний, семестровий, дипломний, експериментальний, пошуковий, конкурсний дизайн.

Постановка проблеми

Кафедру дизайну архітектурного середовища (ДАС) створено за наказом ректора Національного університету “Львівська політехніка” № 183-10 відповідно до ухвали Вченої ради університету від 28 листопада 2003 року. На шляху до свого 20-річчя на кафедрі була сформована широка палітра освітніх напрямків дизайну (дизайн із англ. – це проєктування, ескізування, малювання, креслення, задум тощо). Головними з цих напрямків стали: архітектурно-типологічний, предметний, ландшафтний, світловий дизайн; дизайн монументальний, культурологічний, сценографічний, урбаністичний. Усі названі напрями опираються та розвиваються в навчальному, семестровому, дипломному експериментальному, пошуковому проєктуванні студентів кафедри ДАС.

Важливою складовою освіти на кафедрі став конкурсний футуристичний дизайн у вигляді міжнародних і національних студентських проєктних семінарів і конкурсів. Серед таких проєктів найпомітнішими стали “Центр Європи знаходиться на Сході”, “Трансформація летовища Тігель в м. Берліні”, “Концепція реабілітації річки Полтви у Львові”, “Ескіз-ідея міста майбутнього Прикарпатська” тощо (Проскуряков, 2019).

Та будь які навчальні ідеї з плином часу потребують вдосконалення і розвитку. Ось чому за останні роки кафедра впроваджує в архітектурну освіту навчальний конкурсний дизайн за завданнями реальних замовників. Метою цього вектору є підготовка наших учнів до жорстких вимог дотримання нормативних рекомендацій у реальному проектуванні і водночас навчити їх вільно й творчо фантазувати. Чим складніше проєктне завдання, методика й вимоги його виконання, чим більше в проєкті обмежень, тим краще та ефективніше повинна працювати фантазія. Участь студентів у навчальному конкурсному дизайні за завданнями реальних замовників допомагає виховати й вивчити їх не майстрами-ремісниками з обмеженою творчою фантазією, а майстрами-митцями і водночас високоосвіченими інженерами-професіоналами (Проскуряков, 2018).

Серед найбільш вдалих подібних проєктів, в яких прийняли участь студенти й викладачі кафедри ДАС, обов'язково варто назвати такі: “Впорядкування пл. Міцкевича у Львові”, “Футуристичні проєкти автозаправок “ОККО”, “Емоційний проєкт “Долина смерті” у Львові”, “Портополіс Одеса”, “Відкритий льодовий майданчик на території стадіону “Буковина” в м. Чернівці” (рис. 1, а), “Футуристичний проєкт архітектурного середовища виробничих корпусів ТзОВ “Кристал-Інвест” по вул. Промисловій у м. Львові під нові, актуальні функції” (рис. 1, б) та ін. (Проскуряков В., Гой Б., Проскуряков О., 2013).

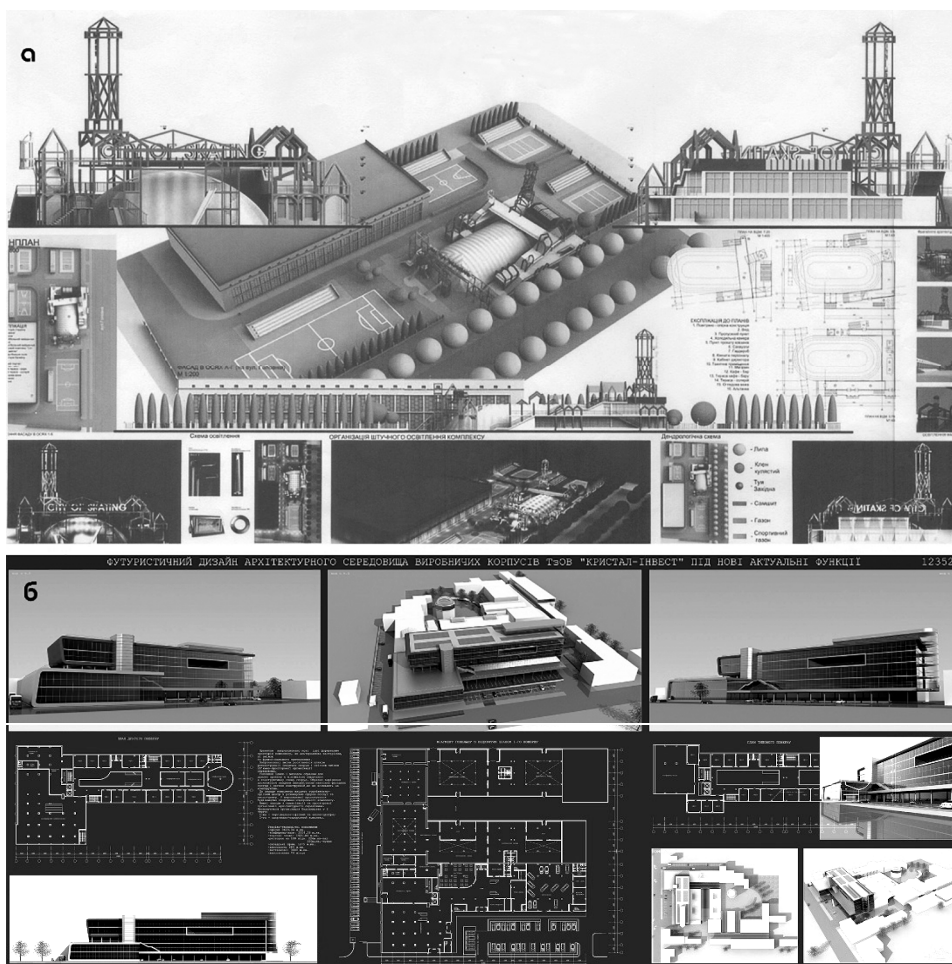

Рис. 1. Приклади конкурсних проєктів, виконаних студентами та викладачами кафедри ДАС.

(Фото з архіву кафедри ДАС): а – “Відкритий льодовий майданчик на території стадіону “Буковина” в м. Чернівці”. Автор О. Проскуряков;

б – “Футуристичний проєкт архітектурного середовища виробничих корпусів ТзОВ “Кристал-Інвест” по вул. Промисловій у м. Львові під нові, актуальні функції”.

Автори: Д. Ярема, І. Копиляк, В. Лоцицький

Але особливими у конкурсних проєктах, виконаних за реальними замовленнями, стали ті, що було розроблено в 2021 році, бо виконувалися з урахуванням проблем, які викликані пандемією коронавірусу Covid-19 і, зокрема, проєкти на кращу ескізну пропозицію нового архітектурного вирішення пf розширення функцій торгового центру “Панорама” в м. Одеса.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Навчальний, експериментальний, пошуковий, концептуальний, футуристичний дизайн широко висвітлювався педагогами львівської архітектурної школи і, зокрема, кафедри дизайну архітектурного середовища. Важливим є аналіз і висновки за результатами семестрового, дипломного проєктування кафедри ДАС у публікаціях Ю. Джигіля, В. Проскурякова, Б. Гоя, І. Воронкової, Я. Невади-Висоцького з Польщі, в яких висвітлено результати пошукового та навчального проєктування театральних будівель у Львові (плейхаузів, театру “Колізей”, центру “M100”) (Проскурякова, Кордунян, Проскуряков, 2006), (рис. 2); громадських будівель у Львові й Кельці (Proskuryakov, 2017); концептуальні навчальні проєкти на основі ідей Є. Лисика (культурно-мистецькі центри, кінотеатри, музеї) (Проскуряков В., Проскуряков О., 2021) і громадська архітектура Кельці в проєктах львівських студентів – центри культури, кампус Політехніки Свентокшиської, центр Розваг (Proskuryakov, Goy, 2013); розвиток архітектурної типології в проєктах студентів Львова і Кельц (Proskuryakov, Voronkova, 2013).

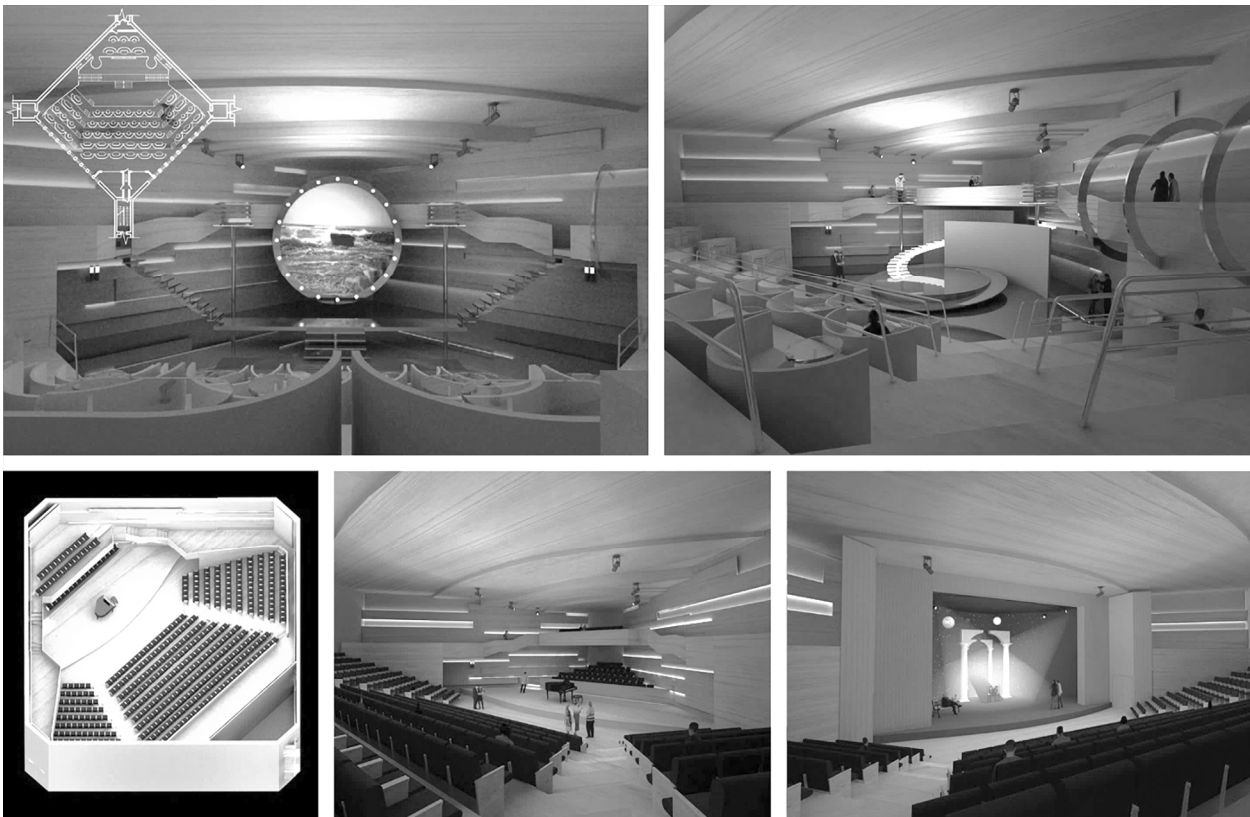

Рис. 2. Проєкт перепристосування багатофункційної зали відпочинкового центру “M100” у м. Львів. Автори: В. Проскуряков, Р. Кубай, Д. Ярема, І. Копиляк, В. Лозицький. (Фото з архіву кафедри ДАС)

Не менш важливим для національної архітектурної освіти є результати й досвід проєктування в українських і міжнародних воркшопах і, зокрема, в семінарі “Портополіс Одеса 2005 року”

за темою архітектурної реструктуризації комплексу одеського морського порту (Проскураков, Черкес, 2007) і проєктному семінарі, що був присвячений об'ємно-просторовому вирішенню однієї з головних площ м. Тернопіль та з пропозицією нової будівлі міської адміністрації (Сіті Холу) на ній. Надзвичайно успішними були роботи українсько-німецького семінару, в яких студенти двох країн займалися реновацією з розширенням функцій Дрогобицької солеварні, яка працює з XIII ст. Студенти реалізовували в проєктах ідеї, в яких солеварня мала також функції курорту, ярмарку, виставки і просторів для видовищ (Proskuryakov, Ivanov-Kostetski, Fitio, Anisimova, 2021). Щодо результатів в навчальній конкурсній діяльності кафедри, то вона визнається успішною на всіх рівнях. Передусім це конкурси: “Трансформація летовища Тігель в м. Берліні”, де завданням було перетворення простору і функцій летовища в багатофункціональний міський центр рекреаційно-паркового характеру; “Концепція реабілітації річки Полтви у Львові”, в якому пропонувалися ідеї по відродженню Полтви в центрі міста; конкурсні проєкти на ескіз-ідею архітектурної гуманізації центру м. Борислав або “Ескіз-ідея міста майбутнього Прикарпатська”, в яких опрацьовувалася пропозиція формування міста майбутнього шляхом інтеграції просторів і функцій міст Дрогобича, Стебника, Трускавця та Борислава.

На початку XXI ст. також робилися спроби конкурсного дизайну за завданнями реальних замовників. Це, найперше, пошук нового архітектурного образу автозаправок фірми “ОККО”; архітектурно-функціональної та просторової організації льодового майданчику при стадіоні “Буковина” в Чернівцях; творення архітектурного середовища під нові актуальні функції у виробничих корпусах ТзОВ “Кристал-Інвест” по вул. Промисловій у Львові тощо (Проскураков, Гой, 2008).

Мета роботи – матеріали статті висвітлюють архітектурні ідеї студентських творчих колективів кафедри ДАС в конкурсі на кращу ескізу пропозицію нового архітектурного вирішення та розширення функцій торгового центру “Панорама” в м. Одеса.

Виклад основного матеріалу

Проведення студентського архітектурного конкурсу на кращу ескізу проєктну пропозицію нового архітектурного вирішення й розширення функцій ТЦ “Панорама” ініціювали ТОВ “Наталка-Сіті” – замовник конкурсу, Благодійний фонд “Музей Івана Левинського” й архітектурно-інвестиційна компанія “Креатив”, які разом із ТОВ “Наталка-Сіті” забезпечили технічні потреби організації та проведення конкурсу, учасниками якого стали студенти й педагоги кафедри дизайну архітектурного середовища Національного університету “Львівська політехніка”.

Актуальність конкурсу полягала в наступному:

Перше. Торговий центр розташований біля площі Незалежності в південно-західному районі м. Одеса (рис. 3). Він нагадував гігантський кінотеатр єдиним елементом архітектурної виразності, вхід якого було обрамлено велетенським консольним об'ємом червоного кольору та написом “Панорама”. Така естетика будівлі відповідала 80–90-м рокам XX ст. і з відстані нагадувала металевий айсберг (рис. 4). Проблема цього торгового центру також було те, що у внутрішньому середовищі, яке складалося із дрібних торговельних блоків, були тільки простори у вигляді горизонтальних комунікацій, які нікуди не вели і не закінчувалися комунікаціями вертикальними. Практично не було рекреаційних просторів, зимових садів, місць для дитячих забав, рекламної діяльності у вигляді лотерей і видовищ тощо.

Другою та більш важливою проблемою для центру стали ті незручності, які проросли з пандемії коронавірусу Covid-19 та заходи боротьби з ним, що призвели до падіння відвідування цього закладу, переважною функцією якого була торгівля. Суттєве зменшення відвідування і попиту на обслуговування та палітру товарів призвело до того, що орендатори просторів і площ почали відмовлятися від продовження співпраці з ТЦ “Панорама”. Власники, окрім усього іншого, намага-

лися вирішити проблему і архітектрними заходами – замовили попередні архітектурні проекти, які б могли стати ідейним фундаментом робочих проектів і бути реалізованими “в натуру” в близькому майбутньому. За порадою керівництва Благодійного фонду “Музей Івана Левинського” власники погодилися, щоби виконавцями проектів виступили студенти й викладачі Львівської архітектурної школи і, зокрема, кафедри ДАС. Вони одразу висунули низку вимог: автори повинні репрезентувати ідеї сучасного архітектурного вирішення об’єкту з урахуванням історико-архітектурного середовища в цьому місці Одеси; проектні пропозиції повинні відповідати контексту та духу м. Одеса; запропонувати розширення функціонально-просторової структури й водночас досягнути високої якості архітектурно-естетичних рішень інтер’єрів та екстер’єрів.

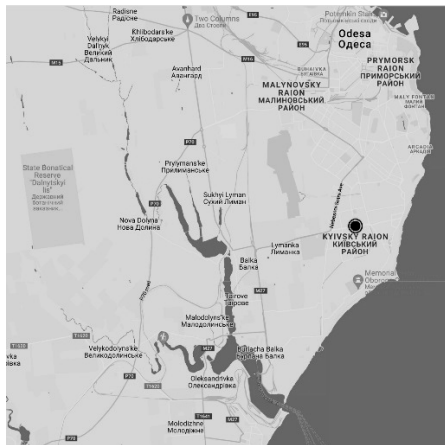

Рис. 3. Розташування
ТЦ “Панорама” у структурі
м. Одеса. (Фото авторів)

Рис. 4. Загальний вигляд ТЦ “Панорама”
в м. Одеса. (Фото авторів)

Конкурс розпочався і завершився навесні 2021 року та відбувався в один тур. Він проводився з обмеженою кількістю учасників – 4 творчі колективи по 2 особи. Учасниками стали студенти V курсу кафедри ДАС: О. Бойко і А. Вовк, А. Макарик і О. Заяць, К. Іващук і А. Кушнір, А. Калініченко і В. Нагірняк. Для організації проведення конкурсу та оцінки ескізних проектних пропозицій було утворено журі в складі генерального директора ТОВ “Наталка-Сіті” Д. Данілової і фінансового директора Р. Фурмана, голови Благодійного фонду “Музей Івана Левинського” С. Іванова-Костецького, завідувача кафедри ДАС професора В. Проскуракова і секретаря конкурсу, ст. викладача кафедри ДАС І. Копиляка.

Після аналізу представлених проектів журі конкурсу вирішило визнати переможцями конкурсу роботу студентського авторського колективу – К. Іващук та А. Кушнір під гаслом “Панорама Ларум”. А три інші проекти було визнано лауреатами – це роботи колективу О. Бойко і А. Вовка під гаслом “Панорама Перла Б’янка”, робота А. Макарик і О. Заяць під гаслом “Панорама-Амфітеатр” і проект авторства А. Калініченко та В. Нагірняка “Панорама Сіті-Експрес”.

У всіх представлених працях автори створили сучасний архітектурно-естетичний образ об’єкту, що prorостав із функції центру. У кожному варіанті була розширена палітра функцій, окрім головної – торгівлі. З’явилися нові: рекреація, видовища, розваги... Усі авторські колективи врахували карантинні вимоги й вирішили функціонально-просторову структуру таким чином, щоби уникнути скупчення відвідувачів і зробити її гнучкою водночас і диференційованою.

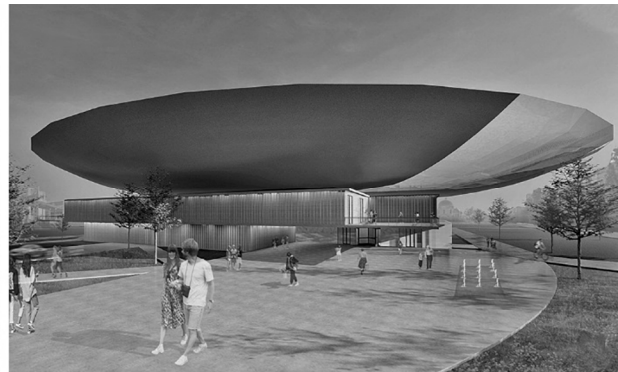
У проекті “Панорама Сіті-Експрес” (рис. 5, а) автори вирішили фасади центру у вигляді супрематичних об’ємів, які з вулиць Академіка Глушка й Академіка Корольова сприймалися як маленьке містечко з прозорими будинками, в які можна потрапляти або із загального простору споруди або ззовні, в кожний окремо. Враховуючи проблеми, якими коронавірус Covid-19 “обдарував”

українців, побутове обслуговування і торгівлю автори цього проєкту запропонували з північного боку комплексу та запроєктували лінію видачі замовлень у мобільному супермаркеті продуктових і побутових товарів на першому поверсі, яка частково носить риси системи “МакДрайву” та боксів, що обслуговують авто на перегонах “Формули-1”. Також було запропоновано використовувати дах споруди як садово-парковий простір із літнім кафе, барами, до яких можна потрапити спеціальними сходами й ліфтами з відміток тротуарів і алей довкола комплексу, а також із підземного паркінгу.

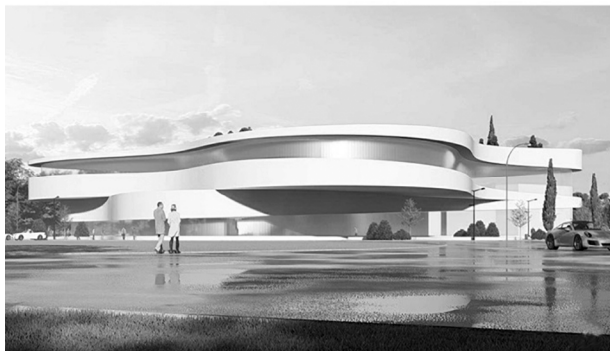
Головною творчою пропозицією проєкту під гаслом “Панорама-Амфітеатр” (рис. 5, б) стала ідея використання існуючого каркасу будівлі, на який навішувалися різноманітні функціональні блоки з терасами. Вони формуються довкола універсального простору з великим вузлом комунікацій – зі сходів, ліфтів, пандусів та накритого дахом-амфітеатром, в якому були запроєктовані нові додаткові функції, які, безперечно, зацікавлять відвідувачів і принесуть дохід як власникам-орендарям, так і власникам ТЦ. Головними atrakціями автори запропонували амфітеатр для театральних, концертних, кіно-видовищ; міні-парк для прогулянок і сімейного відпочинку; літні кафе, з яких можна споглядати незабутні пейзажі Одеси.

а

б

в

г

Рис. 5. Конкурсні проєкти на кращу ескізню пропозицію нового архітектурного вирішення та розширення функцій ТЦ “Панорама” у м. Одеса. (Фото з архіву кафедри ДАС):

а – “Панорама Сіті-Експрес”. Автори: А. Калініченко та В. Нагірняк;

б – “Панорама-Амфітеатр”. Автори: А. Макарик і О. Заяць;

в – “Панорама Перла Б’янка”. Автори: О. Бойко та А. Вовк; г – “Панорама Ларум”

Автори: К. Іващук та А. Кушнір

На назву й образне архітектурне вирішення проєкту під гаслом “Панорама Перла Б’янка” (рис. 5, в), що з латині означає “біла перлина”, вплинуло бажання авторів створити новий ТЦ у ви-

гляді біонічної форми, що існує в морі, на берегах якого розташована Одеса. Автори вирішили спроектувати торговий центр у вигляді “мушлі”, яка має в собі коштовну “перлину” – простір, що формується безліччю корисних функцій – торгівлі, розваг, культурно-видовищної діяльності. Завдання архітектури центру у вигляді “мушлі” – притягувати відвідувачів з усіх боків, а простору – “перлини” – стати улюбленим місцем відпочинку та розваг одеситів.

До випробуваних функцій центру автори запропонували в його інтер’єрах медіатеку, ресторан, офісні простори. На даху було запропоновано рекреації: мініпарк для прогулянок, скейт-парк для любителів активного відпочинку, літні кафе та оглядові майданчики з видами на панораму міста.

У проєкті, що виграв, під гаслом “Панорама Ларум” (рис. 5, з) (ларум із латин. “ чайка”) автори К. Івашук і А. Кушнір створили центр у вигляді велетенського морського птаха. Зовнішні напівпрозорі конструкції фасадів, виконані з перфорованих металевих панелей білого кольору, за їх задумом утворюють цілісну структуру у вигляді птаха, яка водночас огортає будівлю ззовні, надає їй візуальної легкості. Образ птаха в польоті доповнює також ромбовидний шаблон та гострий кут консолі, що акцентує головний вхід. Розмістивши блоки для торгівлі в інтер’єрі по контуру будівлі, автори вирішили його центральну частину у вигляді синкретичного гнучкого простору з різноманітними функціями від ярмарків до видовищ, виставок і свят. У цьому проєкті також, як і в інших, автори пропонують експлуатувати дах, який можливо використовувати у всі пори року, що дозволяє мінімальна трансформація конструкцій покриття над ним.

Підводячи підсумки конкурсу журі визнало, що всі представлені проєкти мали цікаві пропозиції функціонально-просторових вирішень, які могли би пожвавити діяльність ТЦ “Панорама”. Архітектурно-образне й архітектурно-естетичне вирішення екстер’єрів та інтер’єрів проєктованого об’єкту мали неповторні авторські риси, які при реалізації в натуру могли зробити його знаковим в м. Одеса.

Журі вирішило оголосити усі представлені проєкти лауреатами, але визнало переможцем із невеликою перевагою роботу під гаслом “Панорама Ларум”.

Висновки

Усі роботи-лауреати студентського архітектурного конкурсу на кращу ескізну проєктну позицію нового архітектурного вирішення і розширення функцій торгового центру “Панорама” в м. Одеса були визнані замовником креативними й такими, що в майбутньому можуть стати фундаментом для їх реалізації.

На відміну від попередніх років, коли навчальні проєкти за завданнями реальних замовників вирішувалися за одним аспектом-пропозицією тільки типологічних функціонально-просторових, функціонально-планувальних або архітектурно-естетичних ідей, проєкти 2021 року вирішували всіх їх загалом.

Після оприлюднення результатів конкурсу в масмедіа на кафедрі дизайну архітектурного середовища почали звертатися представники різних державних, бізнесових, релігійних інституцій із питаннями апробацій архітектурних ідей для вирішення об’єктів, які їх цікавлять. Варто згадати звернення начальника управління містобудування й архітектури Міської ради м. Прилуки, керівництва ПЦУ Волині для виконання ескіз-проєкта Академії ПЦУ в м. Луцьк тощо.

Що ще може дати подібне проєктування українським архітектурним школам?

По-перше, навчити українських студентів працювати в колективах і, навіть більше, у колективах різних вікових груп і різних архітектурно-інженерних спеціальностей. Навчити творити, не відчуваючи бар’єрів поміж навчальним, пошуковим, експериментальним, конкурсним і реальним проєктуванням.

По-друге, синкретично використовувати набуті під час навчання всі спеціальні знання в галузі архітектури.

По-третє, досвід такого проєкту збагачує навчальні лекційні курси кафедри ДАС та прикладне проєктне навчання.

Бібліографія

Проскуряков В. І., 2019. Про футуристичні проєкти Прикарпатська – останнього “міста майбутнього” України ХХІ ст. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Архітектура. Т. 1. Спецвип. 2. С. 50–51.

Проскуряков В. І., 2018. На шляху до архітектурної освіти і професії майбутнього. Кафедрі дизайну архітектурного середовища 15 років – замість звіту. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Архітектура. 895. С. 8–9.

Проскуряков В. І., Гой Б. В., Проскуряков О. В., 2013. Новий громадський форум м. Тернополя. Львів: Видавництво Львівської політехніки.

Проскурякова, Г., Кордунян, О., Проскуряков, О., 2006. Концептуальне навчальне проєктування як метод дослідження архітектурних будівель і спадщини всесвітньовідомих майстрів архітектури і дизайну. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. 1, 2, 3. С. 218–222.

Proskuryakov V., 2017. Wyniki dydaktyczno-naukowego projektowania budynkow publicznej we Lwowie I w Kielcach. Przez szkoły architektonicznej Politechniki Lwowskiej s Politechniki Swietokrzyskiej. Monografia: Zabudowa na obszarach zurbanizowanych, zagrozonych; oraz trudnych: Kielce. S. 11–19.

Проскуряков В., Проскуряков О., 2021. Архітектурно-сценографічні ідеї Лисика в навчальному проєктуванні львівської архітектурної школи. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Архітектура. Т. 3. Вип. 1. С. 109–116.

Proskuryakov V., Goy B., 2013. The educational exploring, educational contest, contesting projecting experience of Lviv architectural school in 2013. *Srodowisko Mieszkaniowe: dom i osiadle jutra*. Czesc II. 12/2013. S. 92–98.

Proskuryakov V. I., Voronkova I. S., 2013. Educational – research designing as a method of typology development of library buildings by architectural schools of Lviv and Kielce Polytechnics. *Structure and environment*. Vol. 5. S. 5–10.

Проскуряков В. І., Черкес Б. С., 2007. Міжнародне концептуальне проєктування як метод генерування прогресивних ідей в архітектурі сучасної України (на прикладі результатів українсько-австрійського проєктного семінару “Портополіс. Одеса 2005 року”). *Региональные проблемы архитектуры и градостроительства*. № 9–10. С. 651–662.

Proskuryakov V., Ivanov-Kostetsky S., Fitio A., Anisimova M., 2021. Architectural, economic and mental factors of the revival of historical indastrical facilities in the context of the formation of territotical communities of Ukraine (on the example of the renovation of a salt factory in Drohobych). *Architectural studies*. Vol. 7. No. 1. S. 66–77.

Проскуряков В., Гой Б., 2008. Конкурсне проєктування в архітектурній школі як складова формування національної освіти майбутнього. *Науково-методичний збірник “Технології навчання” НУ ГВП*. С. 361–373.

References

Proskuryakov V. I., 2019. About futuristic projects of Prykarpatsk – the last city of the future in the independent Ukraine of the 21st century. *Visnyk Natsionalnoho universytetu “Lvivska politekhnika”*, Arkhitektura, T. 1, Specvyp. 2. S. 50–51.

Proskuryakov V. I., 2018. On the way towards architectural educationand profession of the future. 15 years’ anniversary of the department of architectural environment design – in place of the report. *Visnyk Natsionalnoho universytetu “Lvivska politekhnika”*. Arkhitektura. 895. S. 8–9.

Proskuryakov V. I., Goy B. V., Proskuriakov O. V., 2013. New public forum of Ternopil. L’viv: Vydavnytstvo L’vivs’koyi politekhniki.

Proskuryakova G., Kordunyan O., Proskuriakov O., 2006. Conceptual educational design as a method of research of architectural buildings and heritage of world-famous masters of architecture and design. *Tradysiyi ta novatsiyi u vyshchiiy arkhitekturno-khudozhnii osviti*. 1, 2, 3. S. 218–222.

Proskuryakov V., 2017. Wyniki dydaktyczno-naukowego projektowania budynkow publicznej we Lwowie I w Kielcach. Przez szkoły architektonicznej Politechniki Lwowskiej s Politechniki Swietokrzyskiej. Monografia: Zabudowa na obszarach zurbanizowanych, zagrozonych; oraz trudnych: Kielce. S. 11–19.

Proskuryakov V., Proskuriakov O., 2021. Architectural and scenographic ideas of Y. Lysyk in educational design of Lviv architectural school (on the example of the activity of the Department of Architectural Environment Design). *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politehnika"*, *Arkhitektura*. Vol. 3. Issu 1. S. 109–116.

Proskuryakov V., Goy B., 2013. The educational exploring, educational contest, contesting projecting experience of Lviv architectural school in 2013. *Srodowisko Mieszkaniowe: dom i osiadle jutra*, czesc II, 12/2013. S. 92–98.

Proskuryakov V. I., Voronkova I. S., 2013. Educational – research designing as a method of typology development of library buldings by architectural schools of Lviv and Kielce Polytechnics. *Structure and environment*. Vol. 5. S. 5–10.

Proskuryakov V., I., Cherkes B., S., 2007. International conceptual design as a method of generating progressive ideas in the architecture of modern Ukraine (on the example of the results of the Ukrainian-Austrian project seminar "Portopolis. Odessa 2005"). *Regional'nyye problemy arkhitektury i gradostroitel'stva*. No. 9–10. S. 651–662.

Proskuryakov V., Ivanov-Kostetsky S., Fitio A., Anisimova M. 2021. Architectural, economic and mental factors of the revival of historical indastrical facilities in the context of the formation of territotical communities of Ukraine (on the example of the renovation of a salt factory in Drohobych). *Architectural studies*, Vol. 7. No. 1. S. 66–77.

Proskuryakov V., Goy B., 2008. Competitive design in the architectural school as a component of the formation of national education of the future. *Naukovo-metodichnii zbirnik "Tehnologii navchannya" NU GVP*. S. 361–373.

Viktor Proskuryakov¹, Serhii Ivanov-Kostetskyi², Ihor Kopylyak³

Lviv Polytechnic National University,

¹ *Science Doctor, Professor Head of the Department of Architectural Environment Design*

e-mail: Viktor.I.Proskuriakov@lpnu.ua

orcid: 0000-0003-1022-8984

² *PhD, associate Professor at the Department of Architectural Environment Design*

e-mail: Serhii.O.Ivanov-Kostetskyi@lpnu.ua

orcid: 0000-0001-8239-942X

³ *senior Lecturer of the Department of Architectural Environment Design,*

e-mail: Ihor.M.Kopyliak@lpnu.ua

orcid: 0000-0003-4318-3145

**COMPETITIVE DESIGN BASED ON THE TASKS
OF REAL CUSTOMERS IN THE ARCHITECTURAL SCHOOL AS A NEW VECTOR
FOR THE FORMATION OF NATIONAL EDUCATION OF THE FUTURE**

© Proskuryakov V., Ivanov-Kostetskyi S., Kopylyak I., 2021

The article highlights the place of competitive design based on the tasks of real customers in the educational process of students of the Lviv architectural school – at the Department of Architectural Environment Design.

An important component of education at the department was competitive futuristic design in the form of international and national student design seminars and competitions. The purpose of this vector is to prepare our students for the strict conditions of the need to comply with regulatory requirements in real design and at the same time teach them to experiment freely and creatively. The more complex the project task, methodology, and requirements for its implementation, and the more restrictions there are in the project, the better and more efficient the imagination should work. Participation of students in educational competitive design based on the tasks of real customers helps to educate and study them not by artisans with limited creative imagination, but by master artists and at the same time highly educated professional engineers.

In the competitive projects made under real orders, special ones were those that were developed in 2021, because they were carried out taking into account the problems caused by the COVID-19 pandemic. Among them, projects for the best draft proposal of a new architectural solution and expansion of the functions of the Panorama shopping centre in Odesa stand out. These projects are valuable because they were solved not only in one aspect – by offering only typological, spatial, functional or architectural and aesthetic ideas, but by taking them syncretically all together.

Teachers of the Department of Architectural Environment Design are convinced that this practice can significantly enrich the educational process because it teaches students to work in teams, use all the special knowledge acquired during their studies in the field of architecture, create without feeling barriers between educational, search, experimental, competitive and real design.

Keywords: *academic, semester, diploma, experimental, search, competitive design.*